

Od redakcji

Renata Zajęc

Redaktor prowadząca nr 11

Biblioteki akademickie, funkcjonujące obecnie w permanentnie i szybko zmieniających się warunkach, zmuszone są konkurować z innymi instytucjami i porównywać swoje osiągnięcia, stąd już nie wystarcza realizacja ich podstawowych zadań, takich jak gromadzenie, udostępnianie materiałów, informacja naukowa oraz wspieranie rozwoju nauki. Biblioteki dodatkowo podejmują szeroki wachlarz działań w sferze kulturalnej, edukacyjnej i naukowej, gdyż chcą być atrakcyjne dla użytkowników oraz kojarzone z jednostkami dającymi ciekawą propozycję spędzania czasu. W tym kontekście istotne jest również budowanie dobrego wizerunku jako instytucji niezbędnej w tworzeniu społeczeństwa wiedzy opartego na informacji oraz dającej użytkownikom szeroką ofertę edukacyjną i kulturalną.

Nowe zadania wymuszają na bibliotekarzach ciągłe rozwijanie swoich umiejętności i poszerzanie horyzontów myślowych. Jaką rolę odgrywają w tym wyjazdy zagraniczne? Czy program Erasmus ma wpływ na rozwój kompetencji zawodowych bibliotekarzy? Jakie korzyści z przyjmowania gości z bibliotek europejskich i wyjazdów pracowników czerpie biblioteka? Na te i wiele innych pytań próbują odpowiedzieć autorzy materiałów zamieszczonych w jedenastym numerze „Biblioteki i Edukacji”, poświęconym zagranicznym wyjazdom zawodowym bibliotekarzy.

Autorki pierwszego artykułu pt. *Erasmus, jego rola i funkcja w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy* omówiły powstanie i rozwój oraz przedstawiły strukturę programu Erasmus+, który składa się z trzech obszarów działań (akcji): mobilność edukacyjna, współpraca na rzecz innowacji i wymiana dobrych praktyk. Bardzo interesujące są statystyki wskazujące na trzykrotnie wyższą liczbę polskich studentów wyjeżdżających w ramach programu w stosunku do przyjezdnych z zagranicy. Z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie wyjechało czterokrotnie więcej uczestników programu, niż przyjechało gości zagranicznych. Wśród wyjeżdżających od 2008 roku znalazło się 48 bibliotekarzy. Karina Olesiak i Maria Stachnik przeprowadziły badania ankietowe wśród pracowników największych krakowskich uczelni i na ich podstawie podjęły próbę wskazania korzyści płynących z bibliotekarskich wyjazdów na staże zagraniczne.

Przeglądem najważniejszej literatury na temat budowania wizerunku biblioteki i opisem udziału Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w programie Erasmus zajęły się autorki drugiego artykułu pt. *Zagraniczne kontakty oraz ich rola w podnoszeniu jakości usług i budowania wizerunku biblioteki akademickiej. Doświadczenia Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie w latach 2010-2016*. Do największych korzyści dla biblioteki należą: udział bibliotekarzy europejskich w organizowanych cyklicznie konferencjach „Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej”, prezentacje bibliotek zagranicznych na seminariach Biblioteki Głównej, intensywnie rozwijane wypożyczenia międzybiblioteczne i indywidualne kontakty bibliotekarzy. Dzięki publikacji własnych doświadczeń Marzena Błach i Ewa Piotrowska ułatwiają innym bibliotekom uczestnictwo w Erasmusie.

Jedną z ważnych wartości wyniesionych z wizyt zagranicznych jest zainspirowanie bibliotekarzy do podjęcia działalności publicystycznej. Analizą treści publikacji i prezentacji za lata 2010-2016, które były efektem wyjazdów stażowych pracowników Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, zajęła się Renata Ciesielska-Kruczek w artykule pt. *Efekty zagranicznych staży bibliotekarzy. Publikacje i prezentacje pracowników Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*. Autorka podzieliła opracowanie na kilka części, w których przeanalizowała cel, zakres i treść publikacji oraz formy uczestnictwa, podkreślając aktywność i kreatywność bibliotekarzy.

Artykuł autorstwa Sławomira Sobczyka pt. *Rola bibliotek w życiu społecznym i kulturalnym Szwecji - na przykładzie bibliotek w Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie* prezentuje przemyślenia po wizycie w sześciu sztokholmskich bibliotekach. Autor omawia czytelnictwo w Szwecji, które było na wysokim poziomie już od czasów historycznych, gdyż osoby niepiśmienne nie mogły z powodów prawnych m.in. przyjmować komunii świętej i wstępować w związki małżeńskie. Pracownik Biblioteki Głównej Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie przedstawił także rozwiązania systemowe rządu szwedzkiego, mające wpływ na wzrost czytelnictwa oraz działalność odwiedzanych bibliotek. Całość zilustrował własnymi zdjęciami designerskich rozwiązań wewnątrz bibliotecznych.

Dział „Działalność edukacyjna bibliotek” rozpoczyna artykuł dr hab. Marii Pidtypczak-Majerowicz (wieloletniego członka rozwiązanej w 2012 roku Komisji Egzaminacyjnej, działającej przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego) na temat obecnej sytuacji bibliotekarzy dyplomowanych (naukowych). Refleksję pobudziły niewielkie wymagania stawiane obecnie kandydatom na bibliotekarzy dyplomowanych i zbyt mała liczba bibliotekarzy aktywnie prowadzących badania naukowe.

Ewa Piotrowska i Renata Zajęc po wizycie w Dublin City University Library w ramach programu Erasmus+ opisały zbiory, budynki i działalność bibliotek, które miały możliwość zobaczyć w Dublinie i w Belfaście.

Na tygodniowym stażu we Włoszech przebywała Marzena Błach i podzieliła się z czytelnikami wiedzą na temat tamtejszych bibliotek w artykule pt. *Biblioteki Florencji. Działalność edukacyjna bibliotek Uniwersytetu we Florencji*. Wartością dodaną publikacji są zdjęcia pięknych starych zbiorów i zabytkowych wnętrz.

Wiosna to czas konferencji, toteż bibliotekarze omówili najważniejsze zagadnienia poruszane na konferencjach we Lwowie (Renata Ciesielska-Kruczek, Ewa Piotrowska), w Gdańsku (Karina Olesiak, Bartłomiej Duda) i oczywiście w Krakowie, gdyż w dniach 24-25 maja 2017 roku Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego zorganizowała czwartą konferencję z cyklu „Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej” pt. „Książki w plikach - publikowanie, udostępnianie i użytkowanie” (relacja Agnieszki Folgi i Joanny Kołakowskiej).

Całość zamyka stały dział „Rekomendacje”, w którym Iwona Górny zrecenzowała nową książkę Renaty Ciesielskiej-Kruczek pt. *Świat bibliotek: z bibliotecznych podróży*. Monografia wybitnie łączy się z tematem niniejszego numeru, a kariera zawodowa autorki może być odpowiedzią na pytania o wpływ podróży na profesjonalny rozwój bibliotekarzy.

Redakcja serdecznie dziękuje wszystkim autorom, recenzentowi i współpracownikom oraz zaprasza do interesującej lektury.